

Abstract

The Planning for Eco-cities and Climate-resilient Environments: building capacity for inclusive planning in the Bangkok Metropolitan Region (PEACE-BMR) Project is collaborative project between the Urban Futures Research Unit and the International Institute for Environments and Development (IIED) to build knowledge and capacity for Thai researchers, urban communities and local governments in the Bangkok Metropolitan Region (BMR) to identify innovative plans, as well as implement strategies to promote sustainable development and enhance urban resilience to future unexpected crises. By examining the perception, along with the coping and adaptation mechanisms conducted at the individual household and community levels, this report presents the findings from three low-income urban and peri-urban communities of the BMR. The Urban Futures team conducted fieldwork was conducted from January 2018 to July 2018 at three research sites, with data collection methods comprise of documents analysis, household surveys, interviewing key informants, focus-group discussions, direct observation and the use of the “*Kin Dee You Dee*” toolkit.

Findings reveal that, even with some socio-cultural, political, historical and economic factors impeding the residents from being fully resilient, they have already undertaken several actions to cope with, and, to a smaller extent, adapt, using their assets in responding to future hazards. Nonetheless, most of these actions merely address the crises that they have faced. Respondents tended to dismiss other crises not having occurred at any time during the past few decades. Equally, respondents were inclined to focus more on the individual-level actions than the community-level ones, despite a history of collective actions through the *Baan Mankong* (‘Secure Housing’) Collective Housing programme, which them the right to safe and secure housing ownership. In this manner, there are a lot of opportunities for city-level or municipal-level government to engage with the locals to encourage collaborative efforts among people within the same community, in addition to promoting meaningful changes that encourage people to expect the unexpected. This collaboration will not only foster resilience but also endorse sustainable urban development.

Keywords: Urban Resilience, Sustainable Development, Sustainable Development Goals, Disaster Management, Public Participation, Pragmatism

บทคัดย่อ

โครงการการวางแผนเพื่อเมืองนิเวศน์และสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมความพลวัตของภูมิอากาศ: การเสริมสร้างขีดความสามารถเพื่อการวางแผนอย่างมีส่วนร่วมในกรุงเทพฯ และปริมณฑล (PEACE-BMR) เป็นความร่วมมือระหว่างหน่วยวิจัย Urban Futures คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และ องค์กร International Institute for Environments and Development (IIED) ที่ได้ร่วมกันดำเนินการวิจัยผ่านกระบวนการทางวิชาการ และการใช้สื่อสร้างสรรค์เพื่อสร้างองค์ความรู้และเพิ่มความสามารถในการวางแผนกลยุทธ์ในการปรับตัวกับวิกฤตการณ์ที่ไม่คาดคิดในอนาคตให้แก่ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนรายได้ต่ำ หน่วยงานท้องถิ่น และนักวิจัยที่มีความสนใจเกี่ยวกับการพัฒนาพื้นที่กรุงเทพฯและปริมณฑลให้มีความยืดหยุ่นและยั่งยืน คณะทำงานได้เลือกใช้พื้นที่ศึกษาสามพื้นที่ โดยทั้งหมดเป็นชุมชนรายได้น้อยที่เข้าร่วมโครงการบ้านมั่นคง ของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) ในกรุงเทพฯ และปริมณฑล

คณะทำงานได้วางกลยุทธ์และดำเนินการลงพื้นที่ ชุมชนสิรินทร์และเพื่อน ชุมชนร้อยกรอง และชุมชนสร้างสรรค์ นครรังสิต เมื่อเดือน มกราคม พ.ศ. 2561 ถึง กรกฎาคม พ.ศ.2561 โดยเก็บข้อมูลผ่านรูปแบบที่หลากหลาย ทั้งการสำรวจข้อมูลครัวเรือน การสัมภาษณ์เชิงลึกถึงโครงสร้าง การทบทวนเอกสารสำคัญ การสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ และการใช้เครื่องมือ “จินตนิ... อยู่ดี...” ในการทำความเข้าใจกับความเข้าใจของผู้คนที่อาศัยในพื้นที่ศึกษาเกี่ยวกับวิกฤตการณ์ในอนาคต และความเต็มใจในการเปลี่ยนวิธีการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อให้เกิดความพลวัตกับเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดในอนาคต พร้อมกับการเรียนรู้ว่าชุมชน ทั้งในระดับบุคคลและระดับชุมชนได้มีการจัดการและปรับตัวไปแล้วหรือไม่อย่างไร

ผลการวิจัยพบว่าถึงแม้ปัจจัยทางสังคม วัฒนธรรม การเมือง ประวัติศาสตร์ และเศรษฐกิจจะเป็นอุปสรรคต่อการปรับตัว แต่สมาชิกภายในชุมชนหลายคนได้ดำเนินการเพื่อรับมือและปรับวิธีการใช้สินทรัพย์ของพวกเขาในการตอบสนองต่อภัยอันตรายในอนาคตอยู่บ้างแล้ว อย่างไรก็ตามการดำเนินการเหล่านี้ส่วนใหญ่จะเป็นการจัดการกับวิกฤตที่เคยเผชิญมาแล้ว โดยเฉพาะการรับมือต่ออุทกภัย ผู้ตอบแบบสอบถามและผู้เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่มักเลือกที่จะไม่สนใจกับวิกฤติอื่นๆ ที่ไม่ยังไม่เคยเกิดขึ้น (เช่น ภัยจากความแห้งแล้ง) หรือไม่ได้เกิดขึ้นในพื้นที่ของพวกเขาในหลาย ๆ ปีที่ผ่านมา (เช่น วิกฤตเศรษฐกิจ) ในขณะที่ผู้ตอบแบบสอบถามรับรู้ได้ถึงความเสี่ยงที่เพิ่มมากขึ้นโดยเฉพาะจากการเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศ แต่ยังมองว่าเป็นเรื่องไกลตัวเมื่อเทียบกับปัญหาอื่น ๆ ในชีวิตและชุมชน ในด้านการปรับตัวและการเปลี่ยนแปลงการใช้ทรัพยากร ผู้ตอบแบบสอบถามมีแนวโน้มที่จะให้ความสำคัญกับการดำเนินการในระดับส่วนบุคคลมากกว่าการให้ความร่วมมือกับการปรับตัวร่วมกับผู้อื่นหรือในระดับชุมชน แม้ว่าผู้ตอบแบบสอบถามจะเคยให้ความร่วมมือกับชุมชนของตนเองในการผลักดันให้เกิดโครงการบ้านมั่นคง

จากที่ได้กล่าวมาทั้งหมด คณะทำงานเล็งเห็นว่าหน่วยงานภาครัฐ โดยเฉพาะหน่วยงานเทศบาลควรที่จะมีส่วนร่วมร่วมกับคนในท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมความพยายามในการร่วมมือกันระหว่างคนในชุมชน นอกเหนือจากนั้น ควรมีการส่งเสริมให้มีการปรับตัวในลักษณะที่กระตุ้นให้ผู้คนเตรียมพร้อมพร้อมกับเหตุการณ์วิกฤตที่มีแนวโน้มว่าจะเกิดขึ้นสูง ความร่วมมือนี้จะไม่เพียงแต่ส่งเสริมความยืดหยุ่น แต่ยังสนับสนุนให้มีการพัฒนาเมืองอย่างยั่งยืนและแท้จริง

คำสำคัญ: เมืองที่รับมือกับการเปลี่ยนแปลงได้, การพัฒนาที่ยั่งยืน, เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน, การจัดการภัยพิบัติ, การมีส่วนร่วม, ปฏิบัตินิยม